

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica

Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	P02G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	fccd.internacional@uvigo.es ; mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O concepto actual de saúde está baseado nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais dunha percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. E débese entender dentro do contexto de promoción da saúde, que inclúe, non só accións a nivel individual, se non tamén actuacións orientadas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade. Así, a maioría dos currículos formais que existen actualmente incorporan gran parte dos contidos que trata a educación para a saúde. Desta forma, o Decreto que fixa as bases da Educación Infantil en Galicia establece como finalidade principal a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión

- B7 Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
- B8 Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
- B9 Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
- B10 Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
- B11 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
- B12 Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
- C15 Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
- C16 Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
- C17 Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
- C18 Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
- C36 Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Comunicación oral e escrita
- D4 Coñecemento de lingua estranxeira
- D5 Coñecemento de informática
- D6 Capacidade de xestión da información
- D7 Resolución de problemas
- D8 Toma de decisións
- D9 Traballo en equipo
- D10 Traballo nun contexto internacional
- D11 Habilidades nas relacións interpersoais
- D12 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
- D13 Razoamento crítico
- D14 Compromiso ético
- D15 Aprendizaxe autónoma
- D16 Adaptación a novas situacións
- D17 Creatividade
- D18 Lideranza
- D19 Coñecemento doutras culturas e costumes
- D20 Iniciativa e espírito emprendedor
- D21 Motivación pola calidade
- D22 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.

A1	B1	C15	D1
A2	B2	C16	D2
A3	B3	C17	D3
A4	B4	C18	D4
A5	B5	C36	D5
	B6		D6
	B7		D7
	B8		D8
	B9		D9
	B10		D10
	B11		D11
	B12		D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22

Identificar trastornos no sono, da alimentación, do desenvolvemento psicomotor, da atención e da percepción auditiva e visual. Colaborar co persoal especializado para identificar e axudar a solucionar posibles trastornos. Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico do alumnado.

A1	B1	C15	D1
A2	B2	C16	D2
A3	B3	C17	D3
A4	B4	C18	D4
A5	B5	C36	D5
	B6		D6
	B7		D7
	B8		D8
	B9		D9
	B10		D10
	B11		D11
	B12		D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22

Saber programar actividades e deseñar recursos didácticos para desenvolver a educación para a saúde na escola. Familiarizarse coas metodoloxías, recursos e materiais necesarios para a ensinanza da Educación para a saúde, incluídos os recursos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación. Revisar de forma crítica as prescricións e orientacións o Currículo de Educación Infantil.

A1	B1	C15	D1
A2	B2	C16	D2
A3	B3	C17	D3
A4	B4	C18	D4
A5	B5	C36	D5
	B6		D6
	B7		D7
	B8		D8
	B9		D9
	B10		D10
	B11		D11
	B12		D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D21
			D22

Saber avaliar as programacións realizadas tendo en conta o Currículo de Educación Infantil.

A1 B1 C15 D1
 A2 B6 C16 D2
 A3 B7 C18 D3
 A4 B8 C36 D6
 A5 B9 D7
 B11 D8
 B12 D13
 D14
 D21

Contidos

Tema	
Que é a educación para a saúde?	A evolución do concepto de saúde. Os determinantes de saúde. A educación para a saúde, baixo a perspectiva da promoción da saúde. As actitudes cara a saúde. A necesidade da Educación para a saúde na escola.
Estratexias didácticas para promover a aprendizaxe da Educación para a saúde.	Aspectos lexislativos relacionados coa Educación para a saúde na etapa de Educación Infantil. A educación para a saúde no currículo de Infantil Achegas da aprendizaxe cooperativa a Educación para a saúde
Revisión de aspectos básicos do desenvolvemento das nenas e nenos de 3 a 6 anos.	Elementos básicos de desenvolvemento psicolóxico, afectivosexual, do alumnado de Infantil. Principais ámbitos de aplicación: educación para a alimentación e o consumo, educación para a igualdade, educación emocional, educación afectivosexual, prevención de adicións e riscos, educación ambiental e educación viaria. Atención a alumnado con necesidades educativas especiais.
Análise de recursos para o ensino da educación para a saúde.	Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Técnicas de avaliación específicas para promover a saúde na escola infantil.	Avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde.
Alimentación e consumo.	Alimentación e consumo saudable.
Educación sexual.	Educación afectivo sexual na educación infantil.
Orientacións sobre o consumo de drogas.	Identificación de substancias e mecanismos de adicción.
Contaminación e saúde.	A polución de materiais, a contaminación do medio e as súas repercusión na saúde.
Alumnado con necesidades específicas.	Identificación de posibles intervencións de apoios educativos específicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	5	7.5	12.5
Prácticas de laboratorio	7.5	11.25	18.75
Titoría en grupo	3	2.25	5.25
Aprendizaxe baseado en problemas	0	22.6	22.6
Eventos científicos	10	20	30
Debate	14	11.9	25.9
Lección maxistral	9	18	27
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo e individuais na aula.
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais na aula laboratorio.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas en grupo.
Aprendizaxe baseado en problemas	Realización de actividades globalizadas.
Eventos científicos	Conferencias e obradoiros.
Debate	Presentacións
Lección maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Traballos de aula	Cada alumna e cada alumno reflectira na aula virtual o seu diario de aula, que incluíra as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Lección maxistral	A partir da exposición e a presentación temática de aula, o alumnado formulara as preguntas e suxestións de continuidade.
Debate	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.
Titoría en grupo	Periódicamente realizaránse titorías en gran grupo para abordar aquelas cuestións de interese xeral formuladas polo alumnado.
Eventos científicos	Cada alumna e cada alumno presentará un diario do evento para seguir as súas aprendizaxes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballos de aula	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	30	B1 B3 B7 B9 B11	C15 C18 C36	D1 D2 D3 D5 D6 D8 D9 D13 D21
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.	20			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Participación activa nas distintas tarefas (debates, presentacións, coavaliacións...) e actitude cooperativa nos traballos grupais. Realización de probas individuais sobre contidos da materia	50	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C15 C16 C17 C18 C36	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado Ciencia para educadores. O uso deste libro é unha fonte documental para realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir á sesión lectivas de aula e de aula-laboratorio nun 80% do tempo presencial, cun aproveitamento idóneo.
- **PERSOAS NON ASISTENTES:** todas aquelas alumnas e alumnos que non acaden o 80% das asistenciaes deberán realizar as respectivas dúas probas de resposta longa (exames de aspectos teóricos e de aspectos prácticos). Para obter unha avaliación positiva é preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas, e a súa nota será a media aritmética d e ámbalas dúas cualificacións.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación continua positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados

establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan acomodadas.

- **DATAS DE EXAMES:** consultaranse na páxina web da facultade no apartado de organización académica (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo
- **1ª CONVOCATORIA:** A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares (notas) dos traballos de aula, das prácticas de laboratorio e das probas presenciais, realizadas ao longo do curso. En todo caso será necesario alcanza unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos de: Traballos de aula, Prácticas de laboratorio e Proba presencial individual.
- **2ª CONVOCATORIA:** gardaranse todas as cualificacións parciais (notas) positivas dos traballos de anual e das prácticas de laboratorio, obtidas pola alumna ou polo alumno durante todo o curso, que ponderadas segundo as porcentaxes anteditos (30% e 20%, respectivamente) serán acumuladas sumativamente nunha cualificación única (nota), a que promediará ao 50 % coa cualificación (nota) de próbalas escrituras presenciais desta convocatoria.
- Se a alumna ou o alumno manifesta expresamente, por escrito na cabeceira da primeira folla de exame desta segunda convocatoria, o seu desexo de que non sexan tidas en conta estas notas, a súa cualificación final será unicamente a nota derivada da corrección desta proba.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BARRAGÁN, F. e BRODY, C., **Niños, Niñas, Maestras, Maestros. Una proposta de educación sexual**, 1ª ed., Diadas, 1993

BARRIO, C., **La comprensión infantil de la enfermedad. Un estudio evolutivo**, 1ª ed., Antropos, 1990

COSTA, C. e LÓPEZ, M., **Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida**, 1ª ed., Pirámide, 1996

DÍEZ NAVARRO, M.C., **10 ideas clave: La educación infantil**, 1ª ed., Graò, 2013

GAVIDIA, V.; YUS, R., ..., **Educación para la salud: la alimentación**, 1ª ed., Graò, 2004

LUCINI, F., **Temas transversales y educación en valores**, 1ª ed., Anaya, 1994

Bibliografía Complementaria

XUNTA DE GALICIA, **Medrando sans**, 1ª ed., Xunta de Galicia,

XUNTA DE GALICIA, **Currículo de Educación Infantil**, 2007

Recomendacións